

Régiók Bizottsága vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a 2007 és 2019 közötti időszakban megvalósítandó »Európa kulturális fővárosa« rendezvénysorozat létrehozásával kapcsolatos közösségi fellépésről”

(2006/C 115/12)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

Tekintettel a 2007 és 2019 közötti időszakban megvalósítandó „Európa kulturális fővárosa” rendezvénysorozat létrehozásával kapcsolatos közösségi fellépésről szóló európai parlamenti és tanácsi határozati javaslatra COM(2005) 209 final – 2005/102 (COD)

Tekintettel az Európai Bizottság 2005. május 30-án hozott döntésére, mely szerint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikkelyének első bekezdése alapján a fenti témában kikéri a Régiók Bizottságának véleményét;

Tekintettel a Régiók Bizottsága elnökének 2005. július 25-én hozott döntésére, mely szerint az elnök megbízza a „Kultúra és oktatás” szakbizottságot, hogy a fenti témában véleményt alkosson;

Tekintettel a Régiók Bizottságának az „Európa kulturális fővárosa” rendezvénysorozat létrehozásával kapcsolatos közösségi fellépésről szóló európai parlamenti és tanácsi határozati javaslatra írt véleményére (CdR 448/97fin) ⁽¹⁾;

Tekintettel a Régiók Bizottságának a 2007 és 2019 közötti időszakban megvalósítandó „Európa kulturális fővárosa” rendezvénysorozat létrehozásával kapcsolatos közösségi fellépésről szóló 1419/1999/EK európai parlamenti és tanácsi határozati javaslatra írt véleményére (CdR 393/2003fin) ⁽²⁾;

Tekintettel a Régiók Bizottságának a Kultúra és kulturális különbségek, valamint jelentőségük Európa jövőjére nézve című dokumentumról szóló véleményére (CdR 447/97 fin) ⁽³⁾

Tekintettel a „Kultúra és oktatás” szakbizottság által 2005. szeptember 22-én elfogadott (CdR 251/2005 rev.1) véleményére (előadó: **Seamus Murray**, az írországi közép-keleti régió regionális önkormányzatának és Meath megye tanácsának tagja (IE/UEN-EA));

A 2005. november 16–17-én tartott 62. plenáris ülésén (a 2005. november 17-i ülésnapon) egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. A Régiók Bizottsága nézetei

Az Európa Kulturális Fővárosa rendezvénysorozatról (ECOC)

egyre inkább regionális dimenziókban működik, a városok a környező területeket is bevonják kulturális programjaik fejlesztésébe és megvalósításába;

A Régiók Bizottsága

1.1 az ECOC-kezdeményezést hatékony eszköznek **tekinti** az európai és a helyi kultúra bemutatására, támogatására, gazdagítására és megtapasztalására, valamint értékeli azt a tényt, hogy az ECOC-jelölés igen pozitív hatást gyakorol a városokra, nemcsak kulturális téren, hanem azáltal is, hogy gazdasági és foglalkoztatási lehetőségeket biztosít a turizmus, a szórakoztatóipar és a sport területén, továbbá azáltal, hogy elősegíti a városok megújulását;

1.2 **elismeri**, hogy az ECOC nagyobb hatással bír, ha az esemény szerves részét képezi a város hosszú távú kulturális fejlesztési stratégiájának, valamint fontosnak tartja, hogy az ECOC fenntarthatóbb megközelítés révén segítse elő a kulturális fejlesztést. Továbbá a Régiók Bizottsága elismeri, hogy az ECOC

1.3 A Régiók Bizottsága **megítélése** szerint az ECOC értékét és a benne rejlő lehetőségeket alábecsülték, főként az alacsony mértékű uniós pénzügyi támogatások miatt, az ECOC európai dimenzióinak fejlesztésére való összpontosítás illetve a városok számára a láthatóság fejlesztésének hiányában, valamint azért, mert hiányzott a városok kulturális programjainak előkészítése és megvalósítására szánt támogatás;

1.4 **úgy véli**, hogy az elmúlt idők során az Európai Unió elszalasztotta az ECOC-kezdeményezésnek az európai integráció és identitás előmozdításában rejlő lehetőségeinek – tekintettel arra, hogy az ECOC széleskörű láthatóságot és közismertséget tesz lehetővé – kihasználását. A Régiók Bizottsága úgy véli, hogy az ECOC sokat segíthet abban, hogy a polgárok kedvezően azonosuljanak az Európai Unióval.

⁽¹⁾ HL C 180 / 1998. 06. 11. 70. old.

⁽²⁾ HL C 121 / 2004. 04. 30. 15. old.

⁽³⁾ HL C 180 / 1998. 06. 11. 63. old.

A javasolt kiválasztási és ellenőrzési folyamatokról

A Régiók Bizottsága

1.5 **üdvözli** az Európai Bizottság javaslatát az ECOC kiválasztási folyamatának átalakítására és a kulturális programok előkészítése folyamán végrehajtandó ellenőrzési folyamat biztosítására a kijelölt városok esetén;

1.6 **véleménye szerint** az Európai Bizottság javaslata a jelenlegi kiválasztási folyamat számos gyenge pontjával foglalkozik, valamint elismeri, hogy a javasolt megközelítés jó egyensúlyt teremt az egyes szükségletek között: valódi versenyhelyzet jöjjön létre a városok között; a pályázati zsűri nagyobb szereppel bírjon; nagyobb hangsúly essen az ECOC európai dimenziójára; valamint a kijelölési és kinevezési folyamatban ismerjék el a tagállamok hozzájárulását és a Tanács szerepét;

1.7 **üdvözli** és támogatja a javasolt kiválasztási és ellenőrzési folyamat következő szempontjait:

- az ECOC korábban történő kidolgozását és a városok számára a kulturális programok előkészítése érdekében a bevezető idő megnövelését;
- a kulturális programok kritériumainak az „európai dimenzió” és a „város és polgárok” kategóriába való csoportosítása, valamint a két csoport számára célkitűzések felállítása révén a városok számára biztosított jobb láthatóságot;
- a kiválasztási folyamat jobb átláthatóságát és az európai hozzáadott értékre helyezett hangsúlyt a folyamat során;
- a versenyhelyzet kialakítását, amely ösztönző és inspiráló hatással van a kijelölt városokra, hogy minél színvonalasabb és művészebb elemekkel gazdagítsák kulturális programjaikat;
- a kijelölt városok és az Ellenőrző Bizottság közötti folyamatos kapcsolatot a fejlődés nyomon követése érdekében útmutatást adni a felmerülő problémákra, majd a felkészülési szakasz folyamán a lehető leghamarabb orvosolni ezeket;

1.8 **kéri** az Európai Bizottságot, hogy a kiválasztási és ellenőrzési folyamatban teljes mértékben vegye figyelembe a városok által a jövőben betöltött központi szerepet, és ebben a tekintetben úgy véli, hogy a javaslat – jelenlegi formájában – egyrészt nem egyértelmű, másrészt pedig előíró jellegű, és bizonytalanságot okoz az ECOC-nak helyt adni kívánó városok számára.

1.9 fenntartással **kezeli** a következőket a javasolt kiválasztási és ellenőrzési folyamat tekintetében:

- a kijelölt városokra nézve esetlegesen terhet róhat a félidős, ellenőrző és értékelési jelentések elkészítése. ez aránytalan lehet ahhoz az igen korlátozott összeghez viszonyítva, amellyel az EU pénzügyileg hozzájárul a városok teljes ECOC költségvetéséhez, és különösképpen az ECOC-nak helyt adni kívánó kisebb városok számára jelenthet problémát;
- múltbeli tapasztalatok alapján az Ellenőrző Bizottság képes-e biztosítani a városok számára a szakértő támogatást a prog-

ramok előkészítése terén, illetve tud-e gyakorlati tapasztalatot átadni az ECOC megvalósítása folyamán;

- az új kijelölési folyamat esetén is fennálló lehetséges késedelem, amely különösen a tagállam által hozott városjelölés és a Tanács kiválasztási döntése között eltelt időszakra tehető;

1.10 **úgy véli, hogy** a javasolt kiválasztási és ellenőrzési folyamat néhány szempontját tisztázni kellene, különösen az alábbiakkal kapcsolatban:

- az európai intézmények által a kiválasztási és ellenőrzési bizottságok élére kijelölendő „független szakértők” meghatározásával, valamint a szakértők kinevezésekor esetlegesen felmerülő következményekkel kapcsolatban.
- az eljárás, amelynek alapján a díjat odaítélik (a 11. cikknek megfelelően) a kijelölt, a kritériumoknak és a bizottságok ajánlásainak megfelelő városok számára;

1.11 **támogatja** a 13 tagból álló pályázati zsűri felállítását, amelyből 7 tag az EU intézményeiből kerül ki, 6 tagot pedig az érintett tagállamok választanak meg (ahogyan az az 5. cikkben is szerepel). Mindamellet azt kéri, hogy a tagállamok a megfelelő, helyi és/vagy városi kormányzatot képviselő nemzeti egyesületből is jelöljenek ki egy tagot;

1.12 ahogyan azt a Régiók Bizottsága az előző véleményben is javasolta (CdR 393/2003fin), **üdvözli** a kritériumot, amelynek megfelelően a két kijelölt város programjának kapcsolódnia kell egymáshoz, és úgy véli, hogy az Ellenőrző Bizottság kulcsszereppel bír annak biztosításában, hogy a szinergiahatások a program előkészítési szakaszában kerüljenek kidolgozására;

1.13 **hangsúlyozza**, hogy az összes tagország egyenlő bánásmódban részesül az ECOC-kezdemenyezés vonatkozásában, az unióhoz való csatlakozás időpontjától függetlenül. A Régiók Bizottsága családását fejezi ki, hogy az Európai Bizottság ismét nem tette meg a kellő intézkedéseket az Unió további bővítésének vonatkozásában és felkéri az Európai Bizottságot, hogy tisztázza a tagságukat jelenleg tárgyaló országok helyzetét.

Európa Kulturális Fővárosainak finanszírozásáról és támogatásáról

A Régiók Bizottsága

1.14 **üdvözli** a Kultúra 2007 program javaslatát, amely biztosítja, hogy a közösségi hozzájárulás összegét a mostani programban meghatározott összeg háromszorosára emeljék minden egyes Kulturális Főváros esetében, mivel a Régiók Bizottsága szerint ez maximalizálni fogja az EU részvételének láthatóságát, a hangsúlyt ismét a városok kulturális programjainak európai dimenziójára helyezi, valamint a kijelölt városok elvárásainak való megfelelést is segíti;

1.15 a 2007-2013-ra szóló pénzügyi terv folyamatban lévő tárgyalása során **óvatosságra int** a Kultúra 2007 programon belül az Európa Kulturális Fővárosa költségvetésének bármilyen csökkentésével szemben;

1.16 **szükségesnek látja**, hogy az Európai Bizottság azonnal egyértelművé tegye javaslatát arra nézve, hogy a „díj” révén hogyan kívánja pénzügyileg támogatni a kijelölt városokat, és hogy mutassa be, milyen lehetséges előnyökkel jár a szóban forgó eljárás a kijelölt városok számára, a jelenlegi gyakorlat alapján. Ezenkívül a Régiók Bizottsága kéri az Európai Bizottságot, hogy a „díj” helyett más megnevezést használjon az ilyen támogatásra, mivel a díj versenyen kivívott győzelem jutalmazását vagy „értékelését” tételezi fel, szemben azzal, amikor bizonyos program kritériumainak teljesítéséért jár fizetség.

1.17 **aggodalmát fejezi ki**, hogy az Európai Bizottság által a Kulturális Fővárosok számára juttatott hozzájárulások kifizetésénél hosszú késések tapasztalhatók, és a városok csak a jelölési év leteltével juthatnak jelentős támogatási összegekhez;

1.18 **üdvözlőné** a további javaslatokat arra vonatkozóan, hogy az Európai Bizottság miként tudná támogatni és segíteni a kijelölt városokat kulturális programjaik előkészítése és megvalósítása terén;

1.19 továbbá **üdvözlőné** az Európai Bizottság által a városoknak a jelölési év lejártával nyújtott támogatást, amely biztosítani tudja az ECOC eredményeinek hosszabb távú fenntartását, valamint a városon belül a kulturális hagyomány megőrzését. Az Ellenőrző Bizottság szerepet játszhatna annak biztosításában, hogy a kulturális szektoron belüli fellépés és annak fenntartása részét képezze a városok programjainak, de ennek megvalósítását az EU pénzügyi támogatása is nagyban segítené.

A nem uniós országok részvételére vonatkozóan

A Régiók Bizottsága

1.20 **támogatja** az Európai Bizottság általános javaslatát arra vonatkozóan, hogy egy további, harmadik országbeli ECOC-jelölt helyett a „kulturális hónap” kezdeményezés újraindítása révén a nem uniós országok is részt vehessenek a rendezvény-sorozatban. A Régiók Bizottsága azonban szeretné, ha tisztáznák, hogy a „kulturális hónap” kezdeményezés miként nyer pénzügyi támogatást közösségi szinten;

1.21 **megítélése szerint** az ECOC-kezdeményezésre jelölt és a „kulturális hónap” eseménynek otthont adó (legalább két) városnak együtt kell működnie, és a kapcsolatnak főként a határon túli és a régiók közötti kulturális együttműködésben kell megnyilvánulnia. Ezen az eseményeknek és a „kulturális hónappal” való kapcsolódási pontoknak az ECOC kulturális programok központi elemét kell képezniük, mivel az Európai

Bizottság megítélése szerint egy ilyen megközelítés növelné az ECOC európai dimenzióját;

1.22 ezért a Régiók Bizottsága **meglátása szerint** a harmadik országok jövőbeli részvételéről szóló javaslatnak az ECOC-ra vonatkozó jelenlegi javaslat figyelembe vételével kellett volna elkészülnie, tekintettel arra, hogy a kijelölési eljárások ugyanakkor mennek végbe az ECOC és a „kulturális hónap” esetében.

A Régiók Bizottságának részvételére vonatkozóan

A Régiók Bizottsága

1.23 **igen elkötelezett** az ECOC-kezdeményezésben való szerepvállalás terén és továbbra is hajlandó aktív tagként részt venni az Európai Bizottság által javasolt kiválasztási és ellenőrzési folyamatban;

1.24 **tisztázni szeretné** – az 5. cikkben foglaltaknak megfelelően – a pályázati zsűri tagjainak kinevezésére vonatkozó rész szövegét, annak biztosítása érdekében, hogy az egyik megválasztott tag továbbra is képviselje a Régiók Bizottságát a kijelölési folyamatban. A Bizottság szeretné megtartani a személyes helyettes kinevezésének gyakorlatát, annak érdekében, hogy továbbra is aktívan részt vehessen abban az esetben is, ha képviselője nem tud megjelenni a zsűri ülésén;

2. A Régiók Bizottságának ajánlása

A kiválasztási és ellenőrzési folyamatokról

A Régiók Bizottsága

2.1 **azt ajánlja** hogy a városok az ECOC-kezdeményezést hosszú távú kulturális fejlesztési stratégiájuk részeként használják, a kulturális fejlesztés fenntarthatóbb megközelítéseinek elősegítése érdekében, valamint az ECOC hatásának és hagyományának növelésére a városokban;

2.2 **felkéri** az Európai Parlamentet, az Európai Tanácsot és az Európai Bizottságot, hogy a tagállamok általi városjelölések és a Tanács kijelölése közötti esetleges késést a minimumra csökkentsék a városok számára a maximális felkészülési idő biztosítása érdekében;

2.3 **azt kéri**, hogy a tagállamok a megfelelő nemzeti egyesületből is jelöljenek egy tagot, aki a 6 jelöltből álló ECOC pályázati zsűri tagjaként képviseli a helyi és/vagy városi kormányt.

Európa kulturális fővárosainak támogatására vonatkozóan

A Régiók Bizottsága

2.4 **felkéri** az Európai Bizottságot, hogy az új ellenőrző intézkedések bevezetése révén csökkentse a kijelölt városokat az előkészítési folyamat során érintő adminisztrációs terheket;

2.5 **kéri**, hogy a tervezési folyamat érdekében a kijelölt városok jóval a programjaik megvalósítása előtt kapják meg a szükséges információkat a nekik szánt pénzügyi támogatás összegéről. A Régiók Bizottsága támogatja az Európai Bizottság azon szándékát, amely szerint a kritériumoknak megfelelő városoknak hat hónappal a kijelölési év kezdete előtt odaítélik a „díjat”, további információt szeretne azonban arról, hogy ez hogyan és milyen feltételekkel történne.

2.6 **felszólítja** az Európai Bizottságot, hogy haladéktalanul korszerűsítse a támogatások kiutalásának folyamatait, valamint gyorsítsa fel a Kulturális Fővárosoknak szánt támogatások kifizetésének kezelését;

2.7 **kéri**, hogy az Európai Bizottság az ellenőrzési folyamat részeként, tanácsadó szolgálat biztosítása révén tegye lehetővé a kijelölt városok számára a gyakorlati tapasztalatokhoz és szaktudáshoz való teljes hozzáférést. Ez a szolgálat legyen rugalmas és a városok igényeire szabott, valamint egészítse ki a városoknak az Európai Bizottság honlapján keresztül nyújtott információkat: ennek megvalósítása az alábbi alternatívák alapján történhet:

- a) a városok rendelkezésére bocsátani egy mentor-listát, amely egy Kulturális Főváros programnak előzőleg már otthont adó városban tevékenykedő igazgatókból és technikai szakemberekből áll; vagy
- b) az Európa Kulturális Fővárosai és Kulturális Hónap Hálózat felelevenítése a tapasztalatcsere megkönnyítése érdekében, valamint támogatási szolgálat felállítása az újonnan jelölt városok számára;

2.8 **felkéri** az Európai Bizottságot, hogy további javaslatokat tegyen arra vonatkozóan, hogy miként támogathatná és segíthetné a kijelölt városokat kulturális programjaik előkészítésében és megvalósításában, különös tekintettel a következő területekre:

a) közvetlen támogatás biztosítása a városok számára a marketing tevékenységek terén, promóciós termékek szélesebb körű terjesztése és az ECOC közismertségének növelése;

b) iránymutatások készítése arra vonatkozóan, hogy a városok hogyan tudnak eleget tenni a számos értékelési és ellenőrzési követelménynek;

2.9 **felkéri** az Európai Bizottságot, hogy a városoknak a jelölési év lejártával nyújtson támogatást, amely biztosítani tudja az ECOC eredményeinek hosszabb távú fenntartását, valamint a városon belül a kulturális hagyomány megőrzését.

Az Európa Kulturális Fővárosa programban való szélesebb körű szerepvállalásról

A Régiók Bizottsága

2.10 **felkéri** az Európai Bizottságot, hogy haladéktalanul tisztázza az ECOC program rendelkezéseit az Unió további bővítése vonatkozásában;

2.11 **azt ajánlja**, hogy a nem uniós országokból két város adjon otthont a „kulturális hónap” kezdeményezésnek és hogy ezeket a városokat az ECOC városokkal egy időben jelöljék ki, annak érdekében, hogy már az előkészületi szakasz korai szintjén megfelelő szinergiahatások fejlődhessenek ki közöttük, valamint azért, hogy az ECOC kulturális programok növeljék a kezdeményezés európai dimenzióját.

A Régiók Bizottságának részvételére vonatkozóan

A Régiók Bizottsága

2.12 **hangsúlyozza** hogy a múltbéli gyakorlathoz hűen, a pályázati zsűriben részt vevő képviselőjének továbbra is megválasztott tagként kell működnie, valamint – a belső koordináció lehetővé tétele érdekében – azt kívánja, hogy ezt a képviselőt három év helyett két évre válasszák meg.

1. ajánlás

5(3). cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Két zsűritagot az Európai Parlament jelöljön ki, kettőt a Tanács, kettőt az Európai Bizottság és egyet a Régiók Bizottsága.	Két zsűritagot az Európai Parlament jelöljön ki, kettőt a Tanács, kettőt az Európai Bizottság és egyet a Régiók Bizottsága.
Ezek a zsűritagok független, a kulturális szektorban, a városok kulturális fejlesztése vagy az Európa Kulturális Fővárosa megszervezése terén nagy tapasztalattal és szaktudással rendelkező szakértők legyenek, akik esetén nincs szó érdekütközésről.	Ezek a zsűritagok a kulturális szektorban, a városok kulturális fejlesztése vagy az Európa Kulturális Fővárosa megszervezése terén nagy tapasztalattal és szaktudással rendelkező független szakértők vezető személyek legyenek, akik esetén nincs szó érdekütközésről.
A Határozat hatályba lépésének első évében, eltérve az első alponthan foglaltaktól, az Európai Bizottság két szakértőt nevezzen ki egy évre, kettőt az Európai Parlament két évre, kettőt a Tanács három évre és egyet a Régiók Bizottsága három évre.	A Határozat hatályba lépésének első évében, eltérve az első alponthan foglaltaktól, az Európai Bizottság két szakértőt tagot nevezzen ki egy évre, kettőt az Európai Parlament két évre, kettőt a Tanács három évre és egyet a Régiók Bizottsága három két évre.

2.13 **azt kéri**, hogy a határozatjavaslat erősítse meg a Régiók Bizottságának az Ellenőrző Bizottságban vállalt szerepét, valamint ez a Bizottság aktívan vállaljon szerepet a kijelölt városok kulturális programjai közötti szinergiák az előkészítő szakaszban való kialakításának biztosításában.

2. ajánlás

9(2). cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Legkésőbb 24 hónappal az esemény kezdete előtt az Európai Bizottság hívja össze az Európai Parlament, a Tanács, az Európai Bizottság, az RB és az Európa Kulturális Fővárosa címre jelölt városok kulturális programjainak megvalósításáért felelős megfelelő hatóságok által kinevezett hét szakértőt.	Legkésőbb 24 hónappal az esemény kezdete előtt az Európai Bizottság hívja össze az Európai Parlament, a Tanács, az Európai Bizottság, az RB és az Európa Kulturális Fővárosa címre jelölt városok kulturális programjainak megvalósításáért felelős megfelelő hatóságok által kinevezett hét szakértő tagot.
Ettől a szakasztól kezdve ezek a szakértők „ellenőrző bizottságot” alkotnak.	Ettől a szakasztól kezdve ezek a szakértők tagok „ellenőrző bizottságot” alkotnak.
Azért ülnek össze, hogy értékeljék az esemény előkészítését, különös tekintettel a programok „európai hozzáadott értékére”.	Azért ülnek össze, hogy értékeljék az esemény előkészítését, különös tekintettel a programok „európai hozzáadott értékére” és a két város programja közötti szinergiahatásokra.

Brüsszel, 2005. november 17.

A Régiók Bizottsága

elnöke

Peter STRAUB